

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧІЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

ТРАВЕНЬ

Число 5 (137)

КИЇВ 2013

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

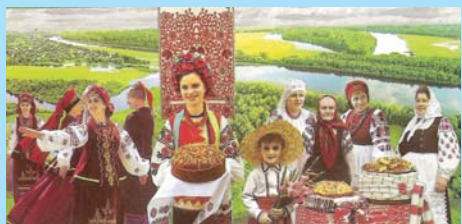

ВЕЛИК ДЕНЬ

*Цей день нам душі осяває,
І світла радість в серці грає,
Сурмлять нам янголи з небес:
"Христос Спаситель наш воскрес!"
Він той, що, смерть здолавши
смертю,*

*Подарував душі безсмертя,
Гріхи на себе наші взяв,
Любов, надію й віру дав.
За рідним звичаєм старим
Збирає свято всю родину
Й на стіл, на білу скатертину
Свячені ставлять крашанки,
Брунатну паску, писанки –
Як предковичну пам'ять роду
І символ вічності народу.
Радіє серце у любові,
У вірі праведній Христовій,
І дзвін над храмом – до небес:
– Христос воскрес!
– Воістину воскрес!*

Володимир ПОЯТА

Нетлінне свято перемоги

9 травня вся країна відзначає велике свято – День Перемоги! Цього дня в кожному місті, містечку чи селі традиційно пройдуть зустрічі фронтовиків, покладуть до вічного вогню та пам'ятників військової доблесті вінки та квіти, прогримлять святкові салюти та замруть тисячі людей, щоб вшанувати хвилюючу мовчання тих, хто врятував світ від нацистів, зупинив їх ціною свого життя та здоров'я. Це свято "із слезами на очах", воно не тільки радісне, але і сумне водночас, адже практично кожен рід постраждав у тій страшній війні. Можна по-різному ставитися до Великої Вітчизняної війни, по-різному її називати, але неможливо забути її наслідків, а особливо тих, хто поліг у боях. У ті, вже далекі часи, Радянський Союз втратив майже 27 мільйонів чоловік, зокрема 11,3 мільйона осіб на фронті, 4–5 мільйонів партизан та підпільників. Багато людей загинуло на окупованій території та в тилу країни. У полоні опинилось близько 6 мільйонів осіб.

Україна зазнала найбільших втрат серед усіх колишніх радянських республік. Під час німецької окупації на фронтах, за підрахунками Мюнхенського інституту історії Дітера Поля, загинуло близько 5 мільйонів жителів нашої країни. "Активні дії" НКВС у цей час додали до цієї кількості декілька сотень тисяч. З 1941 до 1946 року населення України скоротилося з 41 до 32 мільйонів осіб.

Отакі страшні цифри статистики. І нам потрібно поважати і шанувати подвиги і жертви ветеранів, що подарували нам велику Перемогу.

На жаль, серед молоді є такі, що не

знають, коли була ця війна, де це було, хто із ким воював та який вклад Червоної армії в перемогу над фашизмом. Нам разом потрібно зробити все, щоб наші діти знали правдиву історію та були вдячні тим, хто дав їм життя. Помилки в минулому не можна виправити, але в наших силах попередити їх в майбутньому.

День Перемоги назавжди залишиться для кожного свідомого українця затьмареним від гіркоти втрат і осяяний сонцем свободи. Його наближали "як

могли" люди, яким нелегко було у вогненні літа і яким найважче сьогодні. Ми у довічному боргу перед тими, хто пройшов через горнило битв і дожили до сьогоднішнього Дня Перемоги.

Так сталося, що бути спадкоємцями доблесті й звияти ветеранів Великої Вітчизняної війни сьогодні довелося новому поколінню воїнів. Це – ветерани-афганці, учасники бойових дій на території інших держав, миротворці. Люди, які ба-

чили жахи війни, завжди будуть стояти на варті миру, який відстоювали для нас. З гідністю і честю нести мемо естафету пам'яті, доблесті і звияти. І зробимо все від нас залежне для відродження і розбудови нашої держави.

Дорогі ветерани! Наша більш ніж триохтисячна громада бажає вам міцного здоров'я, довгих років життя, родинного затишку і тепла. Нехай зігриває всіх нас незгасне світло Перемоги, додає сил і наснаги для добрих справ в ім'я щасливого майбутнього рідної землі.

Сергій КУДІН,
керівник ветеранського відділення.

На війні все можливо!
Олександр ДОВЖЕНКО

У ТРАВНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

БІЛАН Микола Олександрович – 85-ліття. Народився 1 травня 1928 року в селі Шняківка Ніжинського району. Працював в органах МВС та КДБ України.

ХИЛЬЧЕВСЬКИЙ Микола Іванович – 85-ліття. Народився 1 травня 1928 року в Бахмачі. Відомий вчений. Ветеран Великої Вітчизняної війни, ветеран праці. Нагороджений багатьма медалями.

ДРЮБНОХОД Юхим Федосійович – 85-ліття. Народився 13 травня 1928 року в селі Бурівка Городнянського району. Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений працівник вищої школи України, к.е.н., доцент. Учасник Великої Вітчизняної війни.

ЧЕРЕНЬКО Микола Петрович – 85-ліття. Народився 23 травня 1928 року в селі Дніпровське Чернігівського району. Працював завідувачем відділу кореспондентської мережі редакції "Робітничої газети".

Член Національної спілки журналістів України. Нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

ХАРУТА Микола Андрійович – 80-ліття. Народився 1 травня 1933 року в селі Пархимів Козелецького району. Працював начальником відділу капітального будівництва геологічного об'єднання "Північукргеологія". Учасник Великої Вітчизняної війни, ветеран праці.

САМОЙЛЕНКО Анатолій Павлович – 75-річчя. Народився 5 травня 1938 року в селі Моринці Черкаської області. Працював головним енергетиком у Київському НДІ будівельних конструкцій. Член Національної спілки письменників України, лауреат другого міжнародного конкурсу сучасної української пісні в Санкт-Петербурзі, автор багатьох поетичних збірок. На його слова написано понад 40 пісень та романсів. Ветеран праці. Почесний громадянин с. Моринці.

ЛУКАШ Володимир Андрійович – 75-річчя. Народився 6 травня 1938 року в селі Архипівка (хутір Ферубки) Семенівського району. З 1962 року працює в Інституті надтвердих матеріалів НАН України. Кандидат технічних наук, старший науковий співробітник. Має більше 100 наукових праць, у тому числі 17 авторських свідоцтв. За його безпосередньою участю розроблено багато інструментів для ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

ФАБРИКОВА (КУЛИК) Тамара Іванівна – 75-річчя. Народилася 10 травня 1938 року в селі Олександрівка Корюківського району. Працювала головним спеціалістом Центрального правління науково-технічного товариства комунального господарства.

ПУЗЕНОК Ніна Никифорівна – 75-річчя. Народилася 15 травня 1938 року в Новгород-Сіверську. Працювала лікарем-педіатром.

ВАРЕНИК Василь Іванович – 75-річчя. Народився 28 травня 1938 року в Чернігові.

МАЦВЕЙКО Володимир Никифорович – 75-річчя. Народився 28 травня 1938 року в селі Бакланова Муравейка Куликівського району. Працював головним конструктором, провідним науковим співробітником в Київському НДІ будівельних конструкцій. Оpubлікував понад 50 наукових праць, одержав 29 авторських свідоцтв на винаходи. Кандидат технічних наук, старший науковий співробітник. Ветеран праці.

БРЮХОВЕЦЬКИЙ Петро Логвинович – 70-річчя. Народився 30 травня 1938 року в селі Вересоч Куликівського району. Очолював народні творчі хоріві колективи сіл Вересоч, Дрімилівка. Працював понад 40 років директором музичної школи.

КОВАЛЬ Микола Васильович – 65-річчя. Народився 1 травня 1948 року в селі Комарівка Ріпкинського району. Кандидат юридичних наук, професор Національного університету державної податкової служби України.

ОВДІЄНКО Раїса Миколаївна – 65-річчя. Народилася 3 травня 1948 року в селі Нова Басань Бобровицького району. Працювала вчителем математики в середній школі села Требухів Київської області.

КУЛІНІЧ Юрій Якович – 65-річчя. Народився 9 травня 1948 року в Києві (мати родом з с. Кобижча Бобровицького району). Працював у музеях, заповідниках України, у Міністерстві культури і мистецтв України. Колишній директор історичного заповідника "Ка-

чанівка" на Ічнянщині, Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України. Нині працює заступником генерального директора з наукової роботи Національного історико-меморіального заповідника "Бабин Яр". Заслужений працівник культури України.

ЙОВЕНКО Григорій Григорович – 65-річчя. Народився 9 травня 1948 року в селі Окунінів Козелецького р-ну. Працював начальником дільниці в "Буддормаш". Співає в церковному хорі, готує до видання збірку віршів.

БОГІЛА Михайло Іванович – 65-річчя. Народився 16 травня 1948 року в Острі Козелецького району. Працював головним інженером ДВАТ "Укркнига".

ШМОРГУН Віктор Григорович – 65-річчя. Народився 16 травня 1948 року в селі Радомка Семенівського району. Весь час працював у будівництві. Останнім часом – головним інженером будівельної фірми "Арконбуд".

СТРАТИЛАТ Анатолій Іванович – 65-річчя. Народився 19 травня 1948 року в селі Макіївка Носівського району. Провідний спеціаліст-етнограф кафедри фольклористики Інституту філології Національного університету ім. Т. Шевченка. Заслужений працівник культури України. Композитор.

БУЙМІСТЕР Валерій Григорович – 65-річчя. Народився 21 травня 1948 року в місті Виборг Ленінградської області. Дитячі та юнацькі роки провів у Ічні. Все життя співака пов'язане з мистецтвом. З 1995 року – доцент кафедри сольного співу Національної музичної академії ім. П.І. Чайковського. Народний артист України, лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка, лауреат десятого Міжнародного конкурсу виконавців у Парижі. Член Національної музичної спілки України.

ЗАСУЛЬСЬКИЙ Валерій Васильович – 70-річчя. Народився 28 травня 1943 року в Новгород-Сіверську. Останнім часом працював старшим науковим співробітником в Інституті проблем моделювання в енергетиці НАНУ, в якому розробляли і впроваджували обладнання для виробництва блістерної упаковки з полімерної плівки. Кандидат технічних наук, голова НВК "Сенсер".

ГЛИНСЬКА Надія Дмитрівна – 60-річчя. Народилася 8 травня 1953 року в смт. Холми Корюківського району. Працює електрообмотувальницею управління баштових кранів.

ХРОЛЕНКО Василь Дмитрович – 60-річчя. Народився 11 травня 1953 року в селі Новоселівка Корюківського р-ну. Працював головою Корюківської районної ради. Зараз – директор музейно-меморіального комплексу Чернігівської обласної ради пам'яті жителів населених пунктів України, знищених фашистськими окупантами. Нагороджений орденом "За заслуги" III ступеня та Почесною грамотою Верховної Ради України.

НАЗАРЕНКО Віра Михайлівна – 60-річчя. Народилася 12 травня 1953 року в селі Дігтярівка Н-Сіверського району. Все життя віддала педагогічній роботі, сьогодні працює вчителем математики в середній школі №137 м. Києва. Вчитель-методист вищої категорії.

ТАЦЕНКО Надія Іванівна – 60-річчя. Народилася 21 травня 1953 року в Бахмачі. Довгий час працювала в молочній промисловості. Обиралася головою профспілкового комітету молокозаводу. Нині – технолог ТОВ "Макрос".

СИДОРЕНКО Микола Миколайович – 60-річчя. Народився 22 травня 1953 року в селі Кобижча Бобровицького району. Працює начальником загального відділу Національного комплексу "Експоцентр України".

МОРГУН Ніна Володимирівна – 60-річчя. Народилася 28 травня 1953 року в селі Макіївка Носівського району. Працює медсестрою в поліклініці СБУ.

МОРОЗ Віктор Миколайович – 60-річчя. Народився 28 травня 1953 року в селі Гломозди Козелецького району. Працює головою благодійного фонду "Природа, Людина, Дозвілля".

ТЕРТИЧНА Алла Григорівна – 55-річчя. Народилася 8 травня 1958 року в Прилуках. Працює головним спеціалістом управління землеустрою та охорони земель Держкомзему України.

САЧЕНКО Людмила Іванівна – 55-річчя. Народилася 26 травня 1958 року в смт. Березна Менського району. Працює завідувачем сектору в Інституті інноваційних технологій МОНУ.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного доброторства в ім'я рідної землі.

Земля Шевченка

*Як пахне хлібом на землі
Шевченка,
Як дихає зволожена рілля
І як голубить українська ненька
Своє біляве, крихітне маля!*

*Навколо степ, гаї і височини,
Над ними неба рідного блакить,
І цілий світ у них перед очима,
Усе життя, де зупинилась мить.*

*На цім горбку він не підвладний
часу,
Бо тут своє, його дитячий рай,
І звідси мрія кликала Тараса
В далекі мандри, де за небокрай.*

*Отак і жив, блукаючи по світу,
Та повернувся, над кручею приліг,
А нам лишив безсмертя
"Заповіту" –
Духовний український оберіг.*

*...Як пахне хлібом на землі
Шевченка
І пам'яттю засіяна рілля,
Де на життя благословляє ненька
Допитливе і сонячне маля.*

*Нехай воно гартується й зростає,
Щоб потім, як поверне на весну,
Відважним, мудрим лідером
постане –
Будити від байдужості та сну!*

Борис ПОНОМАРЕНКО

БУЛАВА

Незважаючи на те, що остання субота березня видалась на диво зимною, закидана снігами Мамаєва Слобода радо приймала представників земляцьких організацій у Києві: Данила Курдельчука та Валерія Феня (МГО "Волинське братство"), Віктора Барановського (МГО "Земляцтво Придніпров'я"), Марію Ярмо та Зою Ружин (МГО "Земляцтво житомир'ян"), Миколу Бідзілю та Христо Роглева (Товариство "Закарпатці у Києві"), Володимира Федорченка (МГО "Земляцтво Запоріжжя"), Ларису Гриджук (ГО "Земляцтво Івано-Франківців у м. Києві"), Леоніда Тупчієнка (ГО "Земляцтво Кіровоградщини"), Святослава Вашука (МГО "Рівненське земляцтво"), Ігоря Паровишнікова (МГО "Слобожанщина"), Миколу Рожка (МГО "Земляцтво Херсонщини"), Михайла Каплуна (Хмельницьке земляцтво "Хмельниччина"), Тетяну Літошко (Товариство "Чернігівське земляцтво" в Києві) на своє чергове зібрання.

Найчисельнішою була делегація Черкаського земляцтва "Шевченків край": Петро Шилук – голова об'єднання, Борис Пономаренко, Юрій Маловічко, Катерина Бойко – заступники голови, Валентин Дроздовський, Світлана Іванова – члени земляцтва та почесні гості з Черкащини Василь Касьян – заступник голови обласної ради та голови Тальнівської і Катеринопільської райдержадміністрацій Микола Бардадим та Олексій Бардаченко. Саме Черкаське земляцтво було організатором виїздного засідання, адже для них наступні 3 місяці мають бути дуже відповідальними і насиченими різноманітними заходами – за традицією черкащани виявили бажання координувати земляцький рух у Києві в цей період.

Інтрес до подій в Асоціації земляцьких організацій виявили і відповідальні працівники Київської держадміністрації, делегувавши на захід свого представника Сергія Адамєнка.

Розпочалась зустріч екскурсійним оглядом розважального комплексу Мамаєва Слобода. Присутні з радістю походили засніженими вуличками, зустрілись з рідною українською природою, птахами, звіриною, помилувались гарцюванням вершників, мали нагоду проїхати з вітерцем на санях.

Квінтесенцією заходу було освячення земляцької атрибутики – гетьманської булави та Малого герба України у місцевій церкві. Голова МГО "Земляцтво Запоріжжя" Володимир Федорченко

підвів підсумки свого координаторства та, передаючи символи керування земляцькими організаціями Петру Шилуку, голові Черкаського земляцтва "Шевченків край", побажав черкащанам з гідністю виконувати почесні обов'язки.

Заступник голови Черкаського земляцтва Борис Пономаренко доповів присутнім про плани на період координаторства:

- ♦ проведення традиційного волейбольного турніру між командами земляцтв у Києві;
- ♦ зустріч поетів та письменників – членів земляцтв областей України та шанувальників художнього слова на Черкащині;
- ♦ проведення великого містецького заходу "Земляцтва областей України – землі Богдана і Тараса" до 60-річчя утворення Черкаської області;
- ♦ проведення спільного суботника у "Соціалістичному селі" музейного комплексу архітектури і побуту в с. Пирогове;
- ♦ проведення традиційних святкових заходів на Майдані Незалежності до Дня міста Києва;
- ♦ поїздка представників усіх земляцтв України на гостину до земляків Великого Кобзаря, знайомство з областю, зустріч з керівництвом області.

Представники земляцтв побажали черкащанам успіхів у реалізації намічених планів.

А як все відбувалось, дивіться на наших світлинах.

Ганна СКРИПА

На гостині у прилучан

Найбільше свято для кожної людини – це коли на гостину приїздить рідня. Адже з нею є про що поговорити, кого згадати. І в кого язык повернеться сказати, що земляк – не родич?!

До Прилук завітала делегація Чернігівського земляцтва у Києві. З другої спроби вона таки дісталася міста над Удаєм. Нагадаємо, що спочатку візит планувався на 29 березня. Але завірюха, що несподівано засипала снігом усю Україну, завадила цьому. Та вже за тижень навіть туман, який супроводжував гостей ледь не всю дорогу, не став на заваді зустрічі давніх друзів.

Ця весна принесла нашому земляцтву ще одну радісну звістку – відомий вихідець із Прилук, будівельник і меценат Юрій Коптєв виборов звання переможця у номінації "Меценат року" загальноукраїнської програми "Людина року -2012".
Сердечно вітаємо славного сина Чернігівщини!

А хто був у складі делегації! Два Шевченківські лауреати: заслужений журналіст України Дмитро Іванов (виборов премію у 2010 році) та поет, головний редактор газети земляцтва "Отчий поріг" Леонід Горлач (лауреат 2013 року); заслужений артист України,

композитор, автор музики відомої пісні "Я козачка твоя" Микола Збарацький; перший заступник голови Ради товариства "Чернігівське земляцтво" Тетяна Літошко; голова Прилуцького відділення Чернігівського земляцтва у Києві Павло Кривонос та його заступник Микола Гордієнко;

дослідник життя і творчості Тараса Шевченка та Григорія Сковороди, ініціатор створення Шевченківської світлиці у Прилуках Борис Войцехівський та інші.

Саме в ЦТДЮ, у світлиці, яка все більше нагадує музей, і зібралися земляки. Зустрічав гостей міський голова Прилук Юрій Беркут зі своїми заступниками та секретарем міськради Олександром Правосудом. У світлиці не було де яблуку впасти. І це не дивно. Адже Дмитро Йосипович та Леонід Никифорович того дня читали свої неперевершені вірші. Слухаючи їх, починаєш розуміти, що, поки живуть такі продовжувачі справи Великого Кобзаря, українська мова не зникне, не забудеться.

– Для мене кожен приїзд до Прилук – святковий промінчик, а то й цілий сонячний день, – зізнався Дмитро Іванов. – А тут ще й нагода така особлива – мій колега та давній друг Леонід Горлач став лауреатом Шевченківської премії. Він уже давно заслужив на це. Леонід Никифорович вкотре довів, що найталановитіші люди живуть саме на Чернігівській

землі. Тож попросимо його почитати нам свої вірші.

І залунали в Шевченківській світлиці гучні оплески. Прилучани вітали Леоніда Горлача не тільки зі здобуттям премії, а й із 72-м днем народженням, який поет відсвяткував напередодні.

– Я хотів би розпочати все ж таки з подяк, – узяв слово Леонід Горlach. – Будь-який успіх людини, як творця, – це плід колективної діяльності. От хоча б книга "Знак розбитого ярма", за яку я отримав лауреатство. Вона б не побачила світ, якби не допомога земляцтва і особисто Павла Кривоноса та Миколи Гордієнка. За що моїм землякам велике спасибі.

А потім зазвучала чарівна поезія Леоніда Горлача. І до чого ж талановитий цей автор! Він написав уже близько 50 книг, серед яких 6 романів у віршах. А це не так легко, як комусь здається.

Читав вірші друга і Дмитро Іванов, а далі, на прохання зібрання, він декламував і власні твори. До речі, так, як читає поезію Дмитро Йосипович, ще треба зуміти. Йому дійсно віриш, співпереживаючи кожному слову.

Як виявилось, пан Іванов ще й гарно співає. Під акомпанемент Миколи Збарацького він виконав кілька пісень на власні вірші, музику до яких написав Микола Васильович. Поклав на ноти композитор і 21 поезію Леоніда Горлача. Тож під час зустрічі із Шевченківськими лауреатами в ЦТДЮ більше години лилася чарівна українська пісня.

Поки у переповненому залі Шевченківської світлиці відбувалася зустріч, уродженець с. Маціївки, випускник Прилуцької школи № 7, член Чернігівського земляцтва Віктор Тищенко передав міській центральній бібліотеці частину власної бібліотеки. Загальна кількість переданих книг складає близько 750 примірників.

Потім столичні гості рушили до гімназії №1, де взяли участь у відкритті встановленої за кошти земляцтва меморіальної дошки основоположнику українського націоналізму,

вихідцю з Прилуцького краю Миколі Міхновському.

– Прилуцька земля дала світу багато славних імен, – звернувся до присутніх на церемонії Юрій Беркут. – Нині і в Україну, і в наше місто повертається ім'я Миколи Міхновського, яке тривалий час було забуто.

Прилуцька земля народила цілу плеяду талановитих людей, і серед них – Микола Міхновський. У своїй четвертій заповіді він говорив, що необхідно шанувати рідну мову. І це дуже актуально зараз. Встановлення меморіальної дошки – це надзвичайно добре. Однак я вважаю, що потрібно рухатися далі. Тож упевнений, що вже зовсім скоро в гімназії №1 з'являться погруддя Миколи Івановича та музейний куточок, присвячений йому.

Юрій Володимирович та Микола Павлович відкрили меморіальну дошку, яка нині прикрашає фасад найстарішого навчального закладу Прилук, якому в 2014-му виповниться 140 років.

Не могли представники земляцтва, відвідаючи Прилуки, не покласти квіти до пам'ятника Тараса Шевченка і не посидіти на своїй лавочці, подарованій місту. Після чого Юрій Беркут провів для гостей екскурсію історичною зоною Прилук.

Візит земляків вдався. Він був сповнений духовністю, культурою, історією. Тож до нових зустрічей, дороге Чернігівське земляцтво!

Приїжджай до нас частіше!

Роман МАРУСИЧ
Фото Сергія Тарасевича

Микола Іванович сказав чимало пророчих слів, які можна трактувати по-різному, але деякі з них будуть актуальними завжди. Він казав: "Давайте єднатися, бо тільки так ми будемо сильні". І я хочу, щоб зараз прилуцька громада теж єдналася, трималася купи, аби наше місто розвивалося і процвітало.

– Важко сказати, скільки поставте в Україні, які зробили великий внесок у розвиток держави, залишаються забутими, – підтримав думку мера Прилук Микола Гордієнко. – Але їхні імена треба повертати.

ЖУРАВЛІ, ЖУРАВЛИКИ МОЇ...

У березні 1943-го сніги були високі, а з настанням тепла почали танути, заливаючи довкруги Сулака низинні луки, пастовні аж до боліт. І так же озивалися небеса весняним журавлиним курликанням, нерівними рядами поверталися до родинних тривог густі зграї диких гусей.

Та автоматні черги за якусь мить гарячим вогнем обпалили пташиній зграї крила. Вона поспішала до віковичних борів.

Під їх розкішними шатами знайшли свій прихисток і партизанські месники із з'єднання "За Батьківщину", які наводили жах на загарбників.

Летіли під укіс фашистські ешелони із військовим спорядженням і живою силою, не було спокою і зайдам, і їх кривавим поплічникам в поліцейських управах. Лінія фронту ще була далеко до нашого краю, та окупанти відчували, що переможна весна вже заглядає у шибки будинків і в людські душі. На приборкання партизанських з'єднань і загонів у своєму тилу фашистське командування великим числом кинуло живу силу есесівців, мадяр, поліцаїв із інших регіонів і місцевих з танками, гарматами вже влітку 1942 року, жорстоко розправившись із 150 заложниками із села Червоні Партизани, розстрілявши їх у ніжинській тюрмі.

Однак, і ця терористична акція карателів не зупинила ні месників, ні сільчан, які ще жили героїчною пам'яттю партизанської непокори австро-німецьким окупантам у 1918 році під проводом свого бойового командира М.Г. Крапив'янского.

Саме трагічну долю цього села, напевне, й попередили Козари 11 березня 1943 року, які з багатьох незрозумілих обставин було спалено до щенту і знищено переважним числом населення. До нас доходять свідчення, що вже потому, як кати виконали свою людиноненависницьку місію і в Козарах лишилися одиниці живих людей, які випадково не постраждали,

завершувати над ними розправу заборонив проїжджаючий фашистський офіцер, пояснивши, що козарська трагедія відбулася випадково, мовляв, солдати й офіцери перепилися шнапсом і переплутали адресу каральної акції! Ймовірно, вона передбачалася Червоним Партизанам.

Легко судити про далеке воєнне минуле тим, хто прагне нині облілити непробачні злочини нацистів перед

перемогу над ворогами й допомагали усім, чим могли партизанам – хлібом, одягом, інформацією про дії окупантів, їх місцезнаходження.

Не один похід у ліс до месників через ворожі кордони й пости зробила проста жінка-мати Єлизавета Вікторівна Черненко, яка із трирічним сином Григорієм Рябегіним та восьмирічною дочкою, ховаючи донесення в одязі малюка, допомагала партизанам уникнути облав, а сільчанам вчасно зникнути з своїх обійсть при появі карателів.

І все ж свого трагічного 23 березня десятки мешканців Сулака не обійшли. Обставини склалися для них не найкраще. Люди робили сховища в хлівах, копали підвали, живучи передчуттям неоправданого. Надто після того, як партизани знищили фашистський бронепоезд на залізниці Носівка-Ніжин. Загинули майже всі фашисти, чоловік 45 із посиленого патруля, – згадував у своїй книзі "В

лісах над Остром" Герой Радянського Союзу М.Д. Симоненко.

Гітлерівці після цього споряджають каральний загін, який прибув під Сулак із Ніжина на бронепоезді. Двома групами німці й мадяри рушили на сулацьку Бабачівку та попід залізницею, в напрямку Носівки. Палили, розстрілювали все живе на своїй кривавій дорозі. Щойно спалахнули перші хати, сулачани кинулися в різні сторони від видимої смерті.

Першим упритул мадярські кати розстріляли М. В. Ляшка. За ним у вогонь палаючої хати кинули стару жінку Катерину Андріївну Шевченко. Сергій Григорович Горло виносив із вогню свого п'ятирічного сина Василька. Кулі від автоматних черг розтерзали їх тіла ще до полум'я. С. Я. Хвилю смерть наздогнала в центрі села, а старого Олексія Севаст'яновича Холода нелюди закололи багнетами на власному подвір'ї.

ЖУРАВЛІ, ЖУРАВЛИКИ МОЇ...

Тарас Минович Циганок... Ще напередодні старий хлібороб готував реманент до весняного засіву. Мріяв, що закінчиться скоро війна й повернуться з фронту два старших сини Василь і Петро, підростуть менший і дві донечки – буде кому і сіяти-жати, і внуків–правнуків тішити. Вулиця, весь куток поважали в Сулаку Тараса Миновича за працювистість, людяність, порядність. По найсмачнішу воду ходили звідусюди до обійстя Циганків. І не тільки, потаємно приховані у хліві жорна, які Тарас Минович виготовив власноруч, мололи борошно для всієї вулиці й околиць, і ніхто не видав.

Карателі знайшли старого на палаючому обійсті і примусили нести до бронепоезда поросю, яке забрали з господарства Горлів. Циганок приніс і як плюнув у обличчя ворогам: "Іжте, хай вас удавить". Старого розстріляли, щойно зробив він кілька кроків.

На Якименці, дорогою попід залізницею, карателі підпалили кілька хат, розстріляли Л. А. та М. В. Андрусенків.

Сім'я П. І. Якименка жила біля сулацького переїзду. У сараї, де господар викопав схованку, його дружина Галина Павлівна з трьома дітками Галею, Гришею та Олею-немовлям, зачувши підхід ворогів, причаїлись. Приєдналися до них сусідські діти Оля та Андрій Якименки, сусідка Оришка Олексіївна Баран з трьома дітьми – Марією, Олександром, Михайликом, Софія Павлівна Миргородська з дітьми Олексієм та Михайлом, Єфросинія Євлогіївна Расюк із сином Миколою, а також Тетяна Василівна Расюк – всього 16 чоловік згоріло, задихнулися тут заживо.

Така ж трагічна доля спіткала сім'ю Павла Васильовича Миргородського. У погребі, який він викопав, заховалась, було, і його дочка Уляна Павлівна зі своїми дітками Танею та Іванком. 20 чоловік жертв лише на двох подвір'ях.

28 березня фашисти спалили хутір Коробчине, розстрілявши П.Ф. Даніш, В. П. Даніш та стареньку Анастасію Гармаш.

Вчитель-краєзнавець, завідуючий сільського музею Микола Олександрович Сірик сам пройшов вогненними фронтowymi дорогами. По собі залишив добру пам'ять і в поколіннях

учнів, і в прекрасному музеї з багатьма експонатами, зокрема, й записами і спогадами очевидців про тра-

ку panaхиду. Відбувся мітинг біля братської могили, до меморіальної плити якої Червонопартизанський

гедію Сулака, Коробчиного, інших червонопартизанських висілочків та околиць. На меморіальній плиті, де покоїться прах безневинних жертв березневої трагедії, викарбувано лише тридцять три прізвища.

За словами свідків, зокрема, й Катерини Якименко, якій було в гіркопам'ятному березні 10 років, були й інші братські могили із жертвами кривавого 23 числа, наступних днів. Крім 150 заложників, розстріляних у Ніжинській в'язниці, за краєзнавчими записами М. О. Сірика, за зв'язки з партизанами розстріляно ще 58 червонопартизанців. Свідок трагедії, на той час 12-річний хлопчик, а нині відомий письменник-публіцист і краєзнавець Григорій Власенко називає число спалених дворів по хуторах та околицях Червоних Партизан до 615...

Ішла війна народна, священна йшла війна...

...Сумний, жалобний день вшанували сулачани 23 березня. На жаль, за штормової погоди, снігових переметів не всім випало доїхати зі скорботним поклоном до Сулака навіть з Червоних Партизан, Носівки. І все ж, місцеві жителі зібрались у церкві Святого Миколая, де отець Олександр відслужив по убієнних безневинних жителях-земляках громадсь-

сільський голова Микола Павленко та очільник Носівського відділення Чернігівського земляцтва Віктор Черненко, освітяни місцевої школи поклали квіти.

Затим всі зібралися в школі, переглянувши виставку, яку підготувала завідувача сулацькою бібліотекою Любов Костюченко, кадри кінохроніки із спогадами очевидців про сулацьку трагедію. Гості й сільчани ще довго були в сімдесятилітній давнині березня 1943 року, сумуючи над страченими передчасно життями земляків, обірваним цвітом хліборобського роду.

Живуть і нині Сулак і Коробчине – красиві заможні села нашого поліського краю, відроджені свого часу за міцного колгоспного господарства, очолюваного талановитим керівником Григорієм Ілляшем. До речі, за участі внука Тараса Миновича Циганка – Василя Циганка, на той час сільського голови, облаштовано пам'ятний знак на братській могилі закатованих сулачан.

Журавлі, журавлики мої... Може, у вашому весняному клекоті голоси сулачан із далекого 1943-го, може, в грудях старого вожака б'ється серце Тараса Миновича Циганка. Далєбі... Повертайте, любі, додому...

Олексій НЕСТЕРЕНКО

МИСТЕЦТВО творення світу

Я щасливий, що міг своїм мистецтвом
дарувати радість людям.
Усе життя я вчився у народу.
Він давав мені знання, силу й насагу.
Тому найвищу свою місію як митця
вбачаю в служінні йому.

Олександр САЄНКО

Саєнко — це місце освячене віками молитовності, пошуку найвищих цінностей для життя людини, устремління до реалізації таланту. На це свято прийшло чимало шанувальників українського килимарства, всі причетні до видання книги, художники, студенти.

Привітала присутніх берегиня роду Саєнків, заслужений діяч мистецтв України, кавалер ордена княгині Ольги, член Національної спілки художників України, Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Європейської текстильної асоціації Ніна Саєнко. Вона розповіла про те, як виник задум створення книги і який довгий шлях довелося пройти до його втілення.

Започаткував династію митців нині відомий усьому світу Народний художник України Олександр Саєнко. Ще буду-

Як чудово поринути у світ мистецтва, творчості й насаги! Саме така можливість була на презентації книги-альбому "Український килим. Мистецька династія Саєнків", у якій представлено колекцію килимів і гобеленів відомої династії Саєнків — Олександра Саєнка (1899–1985), Ніни Саєнко і Лесі Майданець-Саєнко. Вона проходила в Національному музеї українського народного декоративного мистецтва на території величної Києво-Печерської Лаври.

чи десятирічним хлопчиком, він поїхав з Борзни вчитися до Петербурського імператорського училища для глухонімих, де одержав освіту і основи образотворчої грамоти.

Продовжуючи традиції Василя Кричевського та Михайла Бойчука, він залишив для нащадків понад 500 творів, що увійшли до скарбниці української національної культури, зайняли місце у світовій культурі, представлені у колекціях музеїв Чернігова, Харкова, Одеси, приватних колекціях та за кордоном. Уперше в архітектурі застосував оформлення інтер'єрів з використанням техніки мозаїчного набору солом'яною різновид монументального малярства.

Одним із напрямків його творчості було килимарство. Продовжуючи традиції батька і дідуся, його дочка Ніна та онука

Леся створювали килими та гобелени, на яких можна побачити сцени із життя українського народу, райських птахів, дерево життя, сакральні образи, сповнені високою духовністю, гармонією і красою.

Книга побачила світ завдяки підтримці українців, небайдужих до проблеми збереження та розвитку національної мистецької спадщини.

Заступник директора музею Людмила Білоус привітала всіх присутніх з виходом у світ книги про килимарське мистецтво. "Дуже важливо нині пропагувати нашу культуру, дати можливість людям відчутти неповторну красу і тепло килимів, створених в Україні. Адже вони – духовна спадщина народу, чудовий приклад розвитку традицій, спадкоємності поколінь."

Над створенням книги працювали фахівці видавництва "Мистецтво", яке очолює заслужений працівник культури України Ніна Прибега. Вона наголосила, що ця книга є чудовою ілюстрацією того, як професійні митці зберігають традиції і продовжують виховувати нове мистецьке покоління. У творенні образу книги велику роль відіграв художник-дизайнер Андрій Прибега, який натхненно працював над нею, щоб вона заграла всіма кольорами.

Микола Жулинський, академік, директор Інституту літератури ім. Тараса Шевченка НАН України, зазначив: "Вражаючим є те, що українська культура в XX столітті зберегла золоту нитку традицій, не втрачаючи базову основу нашого мистецтва

у кольоровій гамі, бо це відчуття є в природі людській."

Член Національної спілки художників України, народний художник України, професор Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури Василь Перевальський поділився враженнями від першої персональної виставки творів Олександра Саєнка в 1962 році: "Це було дивовижне явище – Олександр Саєнко, Марія Приймаченко, Федір Манайло. Для нас це було невідоме, але справжнє українське мистецтво, яке формувало нове покоління шестидесятників. Це була особиста пінія у мистецтві, своє світосприйняття, свій стиль – самотній, національний і неповторний."

Багато чудових слів було сказано на адресу авторів заступником завідувача кафедри художнього текстилю та моделювання одягу Київського інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну Василем Андріяшком та доцентом цього інституту Наталкою Дяченко-Забаштою, заступником генерального директора Центру української культури та мистецтва

Ольгою Музиченко, яка зачитала вітальний лист генерального директора Світлани Долеско, художниками Володимиром Балабердінім та Василем Корчинським, мистецтвознавцями: науковим працівником Інституту проблем сучасного мистецтва Ольгою Козловською та заступником головного редактора журналу "Образотворче мистецтво" Оленою Загаєцькою.

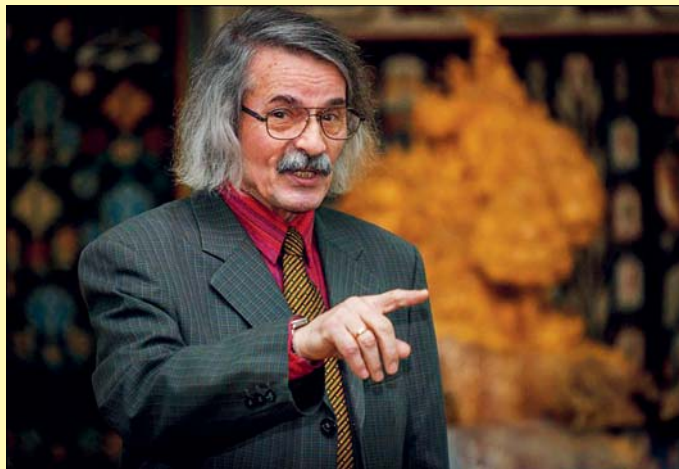
Підтримали земляків з Борзни представники Товариства "Чернігівське земляцтво" виконавчий директор Тетяна Літошко та голова Борзнянського відділення Володимир Леміш.

Насамкінець був перегляд фільму про Олександра Саєнка "Новели старого саду".

Ніна Саєнко пообіцяла передати музею килим, власноручно витканий Олександром Саєнком в 1922 році під час навчання в Українській академії мистецтва.

Ганна СКРИПКА

Фото Олексія ПЛИСКА

ВІДГОМІН про "Гомін джерел"

Сьомого березня нинішнього року газета "Літературна Україна" повідомила громадськості, що побачила світ чергова (шоста за ліком) збірка поезій нашої землячки Надії Кольцової "Гомін джерел".

Ванотації до книги газета пише: "Найцінніші і непроминущі якості, які поетеса Надія Кольцова сповідує сама, передає художнім словом і вам, шановні читачі. Її активна громадянська позиція, вболівання за долю рідної землі, за красу природи і людини, прагнення гармонії в усьому обізнаність до вас із кожної сторінки цієї книжки теплом і щирістю, покликує усвідомити нашу єдність з усім світом".

Цікаво, що розлогу передмову до збірки поезій написала колишня вчителька мови і літератури авторки 80-літня Лідія Іллівна Ягова, що проживає на Варвинщині. І хоч Н. Кольцова, уродженка с. Антонівка Варвинського р-ну, після закінчення Уманського сільгоспінституту за направленням з 1971 року працює на Броварщині, багато віршів у книзі присвячено її малій батьківщині: "Де батькова вишня росте", "Рідний край", "Антонівці", "Нічого не стерте", "Перед Трійцею", "Настільник", "Хліб на капустяному листі" та ін.

Позитивно відгукнулись про нову книгу поезій Надії Тимофіївни і броварські видання: "Краєзнавчий вісник" та "Броварська панорама", а також наш "Отчий поріг".

Прошли перші презентації збірки "Гомін джерел", зокрема, у Броварській центральній бібліотеці, у Чернігівському земляцтві (Варвинське відділення) та у Требухівській ЗОШ на Броварщині. Діти трьох шостих класів, учителі, друзі поетеси вітали її з народженням нової книги, читали вірші, виконували пісні, дивились відео- та фотоматеріали про життя і творчість Надії Кольцової.

Відкритий урок майстерно провела відмінник народної освіти, педагог вищої категорії, вчителька О.І. Шидула.

Наш кор.

Українці були і мають бути у майбутньому

Ось 18 квітня у червоному залі Будинку кіно НСКУ відбулась презентація фільму "Valse brillante" про історію життя і кохання видатної української письменниці Ольги Кобилянської, якій у цьому році виповнюється 150 років від дня народження. Все життя і творчість письменниці були пов'язані з Буковиною. Авторами фільму з циклу "Гра долі" стали Василь Вітер, Галина Криворчук, Наталія Сопіт, Тарас Денисенко, Георгій Кривошеєнко та Арсеній Бортник.

Задум створення фільму, як розповідає режисер фільму Василь Вітер, заслужений діяч мистецтв України, директор Інституту екранних мистецтв Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. Івана Карпенка-Карого, виник ще шість років тому. Проїшов час і

з'явилися передумови для втілення його в життя, бо громадянська позиція Ольги Кобилянської і сьогодні є сучасною та необхідною для осмислення поколінням молоді, яка шукає свій шлях у житті. Ми повинні показати їм досвід покоління, який може слугувати їм.

Життя письменниці було сповнене труднощів, пошуку ролі жінки у суспільстві, становленням її як особистості. В її творах відображене буття буковинців, їх нелегка доля. Саме сьогодні необхідно молоді отримати основи моралі, які складуть основу їхнього життя.

Гортаючи сторінки історії, ми бачимо, що роль жінки у суспільстві не може бути знеціненою, бо вона має бути берегинею роду, спрямовувати корабель сім'ї у правильному напрямку. І сьогодні "Земля" О. Кобилянської хвилює нас і підштовхує до пошуку нового бачення світу, до відстоювання своїх інтересів, до незалежності у прийнятті рішень.

Фільм створений при підтримці багатьох спонсорів та інформаційних партнерів. Голова громадської організації "Буковина" Валерій Цибух відмітив, що наше земляцтво не випадково підтримало ідею створення фільму тому, що О.Кобилянська зробила дуже багато для України. Вона була освіченою жінкою, викладала і писала німецькою та українською мовами. І ми сьогодні, представники різних земляцьких організацій, разом намагаємось робити так, щоб наша батьківщина стала сильною і міцною державою. Він вручив Почесні грамоти за багаторічну діяльність у земляцькому русі Наталії Сопіт, Галині Криворчук та Василю Вітеру.

Виступаючи звертали увагу на екологічні проблеми Буковини, на те, щоб вирішувати проблему вирубування лісів та знищення природного мікроклімату.

Ці питання актуальні й для нашої Сіверщини.

Ганна СКРИПКА
Фото автора

Теплі весняні дні покликали земляків на малу батьківщину. Після зустрічі з керівництвом Ріпкинського району на звітних зборах земляцтва району на звітних зборах земляцтва району пройшло чимало часу, прийшла пора конкретних справ. Тому в рідному районі з метою активізації співпраці перебувала делегація Ріпкинського відділення нашого земляцтва на чолі з його головою Олександром Литвином та заступниками Аллою Гуртовою та Володимиром Федяєм.

Робоча поїздка у Ріпки

Вони поспілкувалися з заступниками Голови районної державної адміністрації Андрієм Булдою, Іриною Трубою щодо виконання пропозицій з співпраці між районною державною адміністрацією, районною радою та земляцтвом на 2013 рік, зокрема, їх участі в святкових заходах до Дня Перемоги, 70-ї річниці визволення Ріпкинського району від фашистських окупантів, у наданні допомоги районному народному історико-краєзнавчому музею для створення нової експозиції, проведення в районі спортивних змагань на кубок земляцтва. Було обговорено питання публікації про

роботу Ріпкинського відділення столичного земляцтва в районній газеті "Життя Полісся". Гості зустрілися з новопризначеним головою районної державної адміністрації Володимиром Герасенком і обговорили наміри щодо подальшого співробітництва.

З начальником відділу освіти району Леонідом Багмутом земляки обговорили свою участь у допомозі дошкільним закладам та школам району.

Традиційно учасники делегації спілкувалися із своїм давнім другом головою селищної ради Ріпок Сергієм Гарусом та керівником мислив-

ського господарства О. Родімченком.

При обговоренні майбутніх планів було зазначено, що Ріпкинський район – візитна картка північної України, він повинен стати краєм високотехнологічного тваринництва та рослинництва, з привабливим інвестиційним кліматом, ефективним використанням природних ресурсів, з комфортними умовами життя та відпочинку на історичних теренах Полісся.

Шляхи ділового співробітництва, закладені свого часу незабутнім Володимиром Коваленком, стеляться далі.

Олександр ЛИТВИН
Фото автора

На засіданні Носівського відділення земляцтва панувала родинна атмосфера зацікавленого вирішення загальних питань.

Спершу було відзначено внесок у проведення загальних зборів земляцтва Анатолія Стратілата з його пісенним колективом і Григорія Шкребеля за виставку власних картин.

Голова осередку Віктор Черненко доповів про завершення виготовлення пам'ятника воїнам-афганцям і надходження коштів на його встановлення. Він також познайомив учасників засідання з новими архівними документами про партизанський рух на теренах Носівщини, що увійдуть до книги, над якою працює.

Головним заходом у нинішньому році визначено вшанування пам'яті загиблих у Великій Вітчизняній війні в урочищі Оріш-

ПІД ЗНАКОМ ПАМ'ЯТІ

не, де дислокувалося у роки війни партизанське з'єднання "За Батьківщину". Своїми пропозиціями поділилися Володимир Проценко, Федір Бровко, Микола Охрімecь, Олександр Карась, Валентин Бондаренко.

Питання пам'яті було домінантою порядку денного. Тож із захопленням обговорювалася підготовка до виходу у світ

книги про носівських земляків "Ми з Носівщини". Слушні думки з цього питання висловили Григорій Шкребель, Олександр Карась, Віталій Данилко, Микола Вовкогон, Іван Скрипець. Після обговорення було вирішено доручити Петру Медведю і В'ячеславу Михайлишину підготувати матеріали книги до друку та видати її до кінця року.

Насамкінець відбулася презентація книги земляка з Лихачова Миколи Мірошніченка "Буквар (Історія України у віршах)", під час якої довідалися про історію написання і видання незвичайної книги та нелегкий життєвий шлях автора.

Учасники засідання отримали на пам'ять книги з автографом автора та зобов'язалися поповнити шкільні бібліотеки книгою земляка.

В'ячеслав МИХАЙЛИШИН

У РІДНЕ

ПРИКОРДОННЯ Зібрання семенівців

Щоб звітувати землякам про те, що вдалося зробити та прийняти плани на поточний рік, семенівці вирішили провести збори районного відділення щоквартально. Тож на початку квітня, вже вдруге у цьому році, відбулося зібрання їхнього регіонального осередку.

В минулому номері "Отчого порогу" було розміщено інформацію про те, що в Семенівці, в день народження Великого Кобзаря, започатковано Шевченкову світлицю. Це була давня мрія земляків, і щоб вона здійснилася, ініціативна група відділення попередньо провела велику організаційну роботу, вирішили цілу низку важливих питань, зокрема, з керівництвом району. І лише після того почалося втілення їх у життя.

Безперечно, започаткування світлиці в просторому приміщенні районного Будинку культури стало подією не тільки для її організаторів, а і для всього міста Семенівки.

Земляки до нашого приїзду підготували цілу концертну програму за творами Тараса Шевченка, відбулося також покладання квітів до пам'ятника поету. Хочеться висловити велику вдячність голові Семенівської райдержадміністрації С.В. Євменову, начальнику районного відділу культури і туризму А.В. Єрьомі, а також всім тим, хто долучився до цієї благородної справи.

Перебуваючи в Семенівці, вже за традицією, звичайно ж, з подарун-

ками, завітали ми і до наших земляків, що знаходяться в стаціонарному відділенні для одиноких і непрацездатних громадян територіального центру. До речі, на засіданні відділення ухвалено одностайне рішення і в подальшому опікуватись будинком для одиноких ветеранів.

З ініціативи керівника відділення Євгена Клименка та при підтримці районної влади відтепер ми будемо надавати в газету "Життя Семенівщини" матеріали, які розповідати-

го 80-літтям і вручив ювіляру грамоту Чернігівського земляцтва. Готуються до виходу інші публікації про славних представників Семенівщини.

Приємно відзначити, що кількість членів Семенівського районного відділення Чернігівського земляцтва в Києві збільшується. Зовсім недавно до нас приєдналися ще три вихідці з найпівнічнішого району Сіверщини, це В. Кравченко і О.Чаленко з Семенівки та В. Міцук з Костобоброва.

Тож прийміть, дорогі друзі, від нас найщиріші привітання!

І ще про одну, на мій погляд, важливу подію в житті семенівців. На районному зібранні було вперше презентовано альбом "Наша історія". Це своєрідний часопис, який заповнять статті, фотографії та інші матеріали про діяльність нашого регіонального відділення.

Зібрання ухвалило плани і на майбутнє. Основні з них – участь земляків у святкуванні дня визволення міста Се-

менівки від німецько-фашистських загарбників, а також відкриття Шевченкової світлиці, які заплановано на осінь. Процес підготовки до цих заходів вже розпочався.

Залишається тільки зробити все належне, щоб плани, які затвердило зібрання, було втілено в життя. Приємно, що земляки з розумінням відносяться до цього.

Сергій ПАНКРАТЄВ,
член Семенівського
районного відділення.
Фото автора

муть про наших достойних представників земляцтва. Бо серед семенівців є чимало людей, про яскраве і славне життя яких обов'язково повинні знати на їх батьківщині. На сьогодні в районній газеті вже вийшло дві статті: про О.С. Максименка – підполковника у відставці, якого, на превеликий жаль, нема з нами, а також ветерана Збройних сил, учасника партизанського підпілля, ліквідатора Чорнобильської катастрофи, полковника у відставці О.А. Коновалова.

Є. Клименко від імені земляків привітав Олексія Андрійовича з його

З ПІСНЕЮ

Коли цвіла черемха і співали солов'ї у мальовничій Макіївці, 19 травня 1948 року народився Анатолій Стратілат, народний самородок з благодатної Чернігівщини, баяніст-віртуоз, композитор-пісняр.

ПО ЖИТТЮ

Гармонь, як святиня, висіла на сволюку біля віконця. Вона у руках батька Івана Івановича, шанованого ветлікаря і найкращого гармоніста району, брала кожного за душу. Припала до серця гармонь-фронтівчик і п'ятирічному Толіку, якому хотілося погратися кнопками, розтягнути вицвілі від часу міхи. Мати, Ганна Ільківна, на прохання сина знімала гармошку, щоб Толік трішечки потішився, але так, щоб не дізнався батько.

Та одного разу, повернувшись з роботи раніше, батько побачив Толіка з гармошкою і був здивований, почувши знайому мелодію.

Отак почалася дорога в музику. Семилітнім почав ходити до школи в центрі Макіївки. Учителька Людмила Ігорівна Кашченко приносила на уроки співів патефон з платівками, по яких діти розучували пісні. Дізнавшись про те, що у школі з'явився хоч і маленький, але справжній гармоніст, вчителька полегшено зітхнула. Толік самотужки розучував нові пісні на шкільній гармошці, що займала почесне місце в учительській.

Згадує маститий музикант, як вперше, сидючи попереду всіх на високій табуретці й не дістаючи до підлоги ногами, акомпанував на гармошці учнівському хору на районному огляді художньої самодіяльності. Саме тоді шкільний хор зайняв на конкурсі перше місце, а юного гармоніста було нагороджено піввінкою до піонерського табору в Рівчак-Степанівці на всі три зміни. Так почалися його перемоги в музиці.

Відпочиваючи в піонерському таборі, я вперше взяв у руки баян, який з радістю носив за музкерівником лікарем Феодосієм Івановичем, який з фронту повернувся інвалідом. Він дозволяв награвати на слух відомі мелодії. З тих пір я мріяв про власний баян. Постійно вичікував нагоду, аби попросити батьків про це. А тут сталася пожежа. Хоча всі гроші пішли на ремонт хати, я насмелився попросити матір купити баян, а вона переказала батькові. Той звернувся за порадою до директора школи Петра Йосиповича Білана, чи не завадить баян навчанню сина. Директор відповів твердо: "Ажніяк ні. Це, можливо, його доля". Наступного дня батько привіз із Ніжина новенького баяна, – розповідає схвилювано музикант.

На всіх районних і обласних конкурсах-оглядах художньої самодіяльності Анатолій бездоганно грав на складному інструменті, а члени журі навіть не здогадувалися, що хлопець грає на слух. Виплекавши свою мрію, Анатолій Стратілат по закінченню десятирічки у 1966 році подає документи до Ніжинського культурно-освітнього училища. На вступних екзаменах, не знаючи нотної грамоти, він бездоганно зіграв конкурсну програму.

Провчившись рік у Ніжині, Анатолій був призваний на службу в армію у танковій військовій м. Чугуїв.

Важко мені було на початку служби без друга-баяна. Про це я написав у листі до батьків. Вони, не роздумуючи, прислали мені його. Надалі жоден концерт у військовій частині не обходив мене. Якось мене викликали у штаб до самого командира танкової дивізії. По дорозі губився в здогадках про причину виклику. Увійшов, відрепортував. У присутності командування генерал вручив мені Почесну грамоту за активну концертну діяльність і популяризацію військово-патріотичної пісні. А ще отримав відпустку на малу батьківщину, – згадує солдатський період маестро.

Відслуживши в армії, повернувся до рідного училища. По його закінченні не зупиняється на досягнутому і вступає на заочне відділення Київського державного інституту культури на диригентське відділення. Директор училища Василь Степанович Вороненко запрошує свого улюбленого випускника на викладацьку роботу у відділенні народних інструментів. Це були чудові роки творчої праці в славетному педагогічному колективі. Та жага знань, пізнання вершин музичного мистецтва приводить Анатолія Стратілата в стіни Київського державного педагогічного інституту, де він закінчує музично-педагогічний факультет у 1988 році.

А далі почалася цікава робота із самодіяльними народними колективами, вокальними ансамблями, які згодом здобували почесне звання "Народний".

Зі своїми колективами художній керівник Анатолій Стратілат об'їздив майже всю Україну, несучи велич і красу української народної пісні. Саме за велику концертну діяльність і значний внесок у популяризацію української пісні Анатолію Івановичу було присвоєно у 2008 році звання заслуженого працівника культури України.

Працюючи нині провідним спеціалістом кафедри фольклористики Інституту філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, продовжує керувати самодіяльними колективами Київщини і Чернігівщини. А ще пише пісні.

Дивуєшся його енергії, творчому потенціалу як композитора, який написав сотні пісень, що увійшли до чотирьох його пісенних збірок. А пісні Анатолія Стратілата "Ностальгія", "Козацька честь" стали лауреатами Всеукраїнського конкурсу "Пісня року". За значний внесок у пісенну скарбницю України йому у 2011 році присвоєно звання заслуженого діяча естрадного мистецтва України.

Пишу у київській квартирі, буває у транспорті. Та натхнення найбільше приходить, коли я приїжджаю у рідну Макіївку. Тут, де під вікнами батьківської хати ростуть улюблені мамині чорнобривці і мальви, за столом під вишнею народилися найкращі мої пісні, – зізнається композитор, який живе піснею і завдяки

пісні. Навіть у вихідні дні, у нього вдома у Києві чи в Макіївці постійно збираються рідні, друзі, аби відвести душу з піснею. Художнім керівником домашнього ансамблю тут завжди є дружина Ганна Миколаївна, гостинна господиня і душа компанії.

Вона – надійний друг і натхненник композитора-пісняра.

Згадую, як проводились у парку Партизанської слави імпровізовані концерти гармоністів-баяністів з усієї округи. Не наслухаєшся грою дуета братів-баяністів Анатолія і Бориса Стратілатів, а ще дзвінкоголосих співачок, чий пісні завжди зачаровують слухачів.

В'ячеслав МИХАЙЛИШИН

Не уривається життєва стежина нашого земляка професора, доктора технічних наук Анатолія Івановича Фененка, який 23 квітня відзначив своє 80-річчя.

У цей день до нього додзвонилися багато друзів, колег, учнів, які й нині тримають у своїх молодих руках технічний прогрес сільськогосподарської науки. Хто був поряд, щиро потис його праву руку, побажав творчого багатоліття, нових успіхів у стінах національного наукового центру "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" (сmt. Глеваха).

Він слухав щирі вітання своїх однодумців і подумки прокручував барвисту стрічку свого нелегкого, але успішного життя, згадував свої рідні Прилуки, що розбудили в душі потяг до науки, творчості.

Та почнемо із біографічних даних. Трагічний рік геноциду українського народу – 1933-й. У сім'ї Івана Лаврентійовича Фененка та його дружини Євдокії Олексіївни народився хлопчина, якому доля пізніше надала звання вченого. Батько мав посаду завідувача виробництвом на Прилуцькому комбінаті, а після війни був начальником цеху в артілі "Жовтень". Мати була господаркою, виховувала двох синів – Анатолія і Вадима та доньку Людмилу. В 1947 році після закінчення семирічки Анатолій вирішив стати на власні ноги.

...Мабуть Удай-ріка нашептала: іди в моряки – побачиш широкі океанські простори, надишешся солоних вітрів, випробуєш себе в складних ситуаціях. Та перемогла любов до точних наук. Тож першим навчителем Анатолія став Ніжинський технікум механізації сільського господарства. Вартий уваги той факт, що в роки навчання Толя мав за старшого товариша, з яким навчався і мешкав на одній квартирі, Миколу Петровича Мамотенка, відомого у майбутньому керівника в галузі механізації сільського господарства України. Вони ж разом мріяли поскоріше стати за штурвали земних кораблів.

І ось початок: Журавська МТС Чернігівської області – найперша самостійна посада механіка-контролера. За доповідню працю, активність у роботі його скоро вибирають секретарем Вар-

винського райкому комсомолу. Через якийсь час Анатолій відчув: не для нього бюрократична посада. Тому в 1955 році поступає до Української сільськогосподарської академії на факультет механізації сільського господарства, яку закінчив з відзнакою. Направлення – в УНДІМЕСГ у відділ механізації технологічних процесів у тваринництві. Працює на посадах інженера, молодшого і старшого наукового співробітника, головного техно-

ний проект на тему, що стосувалася машинного доїння корів, одержав перше авторське свідоцтво СРСР.

Утворенню наукової школи професора А.І. Фененка сприяли колишні завідувачі відділу з механізації процесів на фермах великої рогатої худоби УНДІМЕСГ кандидат технічних наук В.П. Глущенко, І.М. Каревін, А.А. Яворський та В.А. Павленко.

Відданість одній справі, одному напрямку в науковій роботі сприяли глибокому усвідомленню проблеми механізованого виробництва молока на молочних фермах. Професор А.І. Фененко – виконавець і науковий керівник, автор 240 наукових праць, двох десятків авторських свідоцтв і патентів. Серед його учнів варто назвати в першу чергу к.т.н. С.П. Москаленка, з яким вони йдуть пліч-о-пліч по життю ось уже майже півстоліття, к.т.н., доцента, завідувача кафедри механізації тваринництва ферм В.П. Лаврука з Подільського національного аграрно-технологічного університету; к.т.н., доцента В.Т. Дмитріва, к.т.н. С.В. Сиротюка з Львівського національного аграрного університету; к.т.н., доцентів С.П. Ліщинського та О.М. Миропольського та ін.

Молоко, як кажуть, у корови на язичі. Це продукт складної біотехнічної системи взаємодії механізованих ланок виробництва. Над цим і трудиться наукова школа професора А.І. Фененка. То ж побажаймо їм нових досягнень, а їх натхненникові – довгих неспокійних літ на благо України.

Дмитро ГОЛОВКО,
член НСПУ,
лауреат премії ім. П. Тичини

З БЕРЕГІВ УДАЙ-РІКИ...

лога, завідувача лабораторії машинного доїння і первинної обробки молока та завідувача відділу механізації заготівлі кормів і виробництва молока.

В 1972 р. захистив кандидатську дисертацію "Теоретичні і експериментальні дослідження молоковакуумної системи доїльних установок". З цієї теми незабаром написав докторську дисертацію, став провідним ученим.

Якщо говорити про наукову школу А.І. Фененка, доктора технічних наук, професора, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки 2000 р., то вона започаткувалася ще із студентських років в Українській академії, коли він під керівництвом доцента В.М. Синявського виконав курсову роботу, а потім диплом-

У дивовижний час живемо. У життя входить нове покоління, котре здатне прочитати У. Шекспіра в оригіналі, проте так само, як і нинішнє привладне покоління, воно не дуже уявляє собі причини і наслідки системної кризи у власній Батьківщині, а поготів – шляхи виходу із цієї хвороби.

Та що вже вимагати від молоді, коли й посивілі "мудреці" наші товчуться на місці, кожен по-своєму усвідомлюючи однакову для всіх реальність.

Воно й логічно. Бо так само, як наші керманічі перетягували ковдру повноважень кожен на себе впродовж попередніх понад двадцяти років, потихеньку нагромаджуючи особисті статки під подекуди цікаву полеміку на тему розбудови України, так і "приїхали" туди, куди торували дорогу – у кризи.

Хоча по-правді, "приїхали" не стільки керманічі, скільки ми – простий люд.

Адже відомо, що коли в державі згортається власне виробництво для створення ринкової ніші виробам імпортом, а інженери-конструктори, верстатники-розточувальники та слюсарі-інструментальники вимушені ставати торговельниками з перепродажу цього імпорту на базарі, натомість зростає попит на бухгалтерів, юристів, менеджерів, консультантів з реклами і франчайзингу та інших офісних працівників фінансового "сервісу" за межами виробництва, а вищі заклади замість інженерних спеціальностей продовжують масово готувати політологів, соціологів, культурологів та

ім подібних "базікологів", то на таку націю безумовно чекатимуть сумні перспективи.

Зауважу, що цей процес трансформації національного господарства з економіки виробничої на перепродувальну відбувався не сам по собі. Цим процесом управляли. Управляли політики, керівники держави.

Нині вже очевидно, що впродовж понад двадцяти років Україну вели керманічі, переважна більшість яких не володіла фундаментальними і сучасними знаннями про економіку. А тому, набравши прискорення руху у хибному напрямку від "мотора" характерів політичних керівників і їх вимог на основі припущень і суб'єктивних оцінок, Україна залишила десь далеко позаду мораль, наукові методи і людей науки.

А щоб створити в масах "пересічних" українців ілюзію використання методів ринкової економіки, вітчизняні прихвизатори посилалися не на досвід Польщі, яка впевнено посувалася шляхом реформ,

долаючи труднощі власних помилок, а на досвід Росії.

Росії, яка поступово інфільтрувала в економіку і політику нашої держави своїми комерційними структурами і агентурою, створюючи осередки впливу і дестабілізації не лише в інформаційному полі, а й в органах державного управління.

Не треба посылатися на світову кризу.

Не треба, бо ця господарча хвороба має в кожній країні свої симптоми і "клінічну картину", що підтверджується індивідуальністю застосовуваних методів і засобів лікування економіки в кожній країні.

Зокрема в науково-технічно, виробничо і фінансово розвинутій Японії було запропоновано у 2008 році простий спосіб зрушення національного господа-

навії, де політична стабільність, яка базується на ментальному фундаменті традиційної стриманості й громадянської злагоди людей Півночі, дає можливість урядом у будь-який момент автономізувати економіку, перевівши стрілку на колію мінімальної самодостатності.

До речі, хто зараз може сказати, яку частку нині має на вітчизняному ринку національний виробник загалом і державний (керований державою) зокрема?

Бо якщо сектор, керований державою через відповідні галузеві міністерства, становить лише 50%, тоді чому Кабмін має відповідати за всі 100%?

А хто в нинішній системі досконало побудованих корупційних схем відповідає за приватний тінновий сектор – що ракову пухлину в національному господарстві?

Показово, що керівники-власники саме приватних підприємств вже не раз

виставляли своїх безробітних працівників мітингувати перед Кабміном, щоб вони вимагали від держави вирішити проблеми цих власників.

Перехід у приватний сектор – це великий ризик, але передусім – велика спокуса швидко збагатіти, маючи в руках всі важелі управління виробництвом і фінансами.

Так от, щодо збагатіти, – заперечень не буває. Але коли раптом настає отой факт ризику, на який свідомо наражався підприємець, йдучи у приватне плавання, тоді – ой-йой-йой, гвалт, рятуйте мене, державо!!!

Далеко не всі наші громадяни ставили собі просте, але важливе запитання: а скільки нашого товару має бути в нашій країні? Тим па-че, коли йдеться про елементарні харчі. У нас що: корови не дояється, свині не ростуть, землі мало? Так ні –

завозь із-за кордону якусь "курятину", фрукти і овочі, якщо не з Китаю, то з Єгипту... Чому і навіщо це?

Ну добре, нехай певна частина імпортованих товарів – зокрема побутової техніки – упродовж якогось першого періоду може бути кращою, ніж вітчизняні. Але навіщо мало не всю економіку (і навіщо?!), переводити на імпорт?

Україна, з її недостатньою часткою власного виробництва, наразі залишається надійним ринком збуту імпортованих товарів, а отже мільйонери надалі багатітимуть по обидва боки українського кордону. Відповідно, залишатимуться безробітні, як логічний наслідок заміщення товарів вітчизняного виробництва (тобто НЕвиробництва) товарами імпортованими.

Така економіка абсурду, існуючи впродовж тривалого часу, не мала і не могла мати перспектив. Гратися з вогнем на бочці з порохом, звичайно, можна, але сумний наслідок гри – це лише справа часу.

Між фактами

Віталій Корж –
знаний політик і меценат.
Ще донедавна
народний депутат України,
не пас задніх у парламенті,
коли йшлося про
найболючіші проблеми
становлення нашої держави.
Водночас він відомий
і як автор низки
публіцистичних книг.
Найсвіжіша з них –
"Практична філософія
українства", з якої
і взятий цей розділ.

і вигадками

рства з мертвої кризової точки. Держава бере кредит МВФ і ділить його на всіх громадян. Кожен японець отримує від держави 125 доларів (в перерахуванні на йєни) і на ці гроші повинен купити будь-які вітчизняні товари.

Таким чином японська Нація солідарно "запускає" маховик вітчизняного товарно-грошового обігу, причому, не якогось там знеособленого (загального), а саме власного вітчизняного (національного, внутрішнього) господарства.

Такий простий методичний прийом є достатньо ефективним, позаяк в Японії існує розвинутий і досить збалансований вітчизняний ринок, на якому переважають товари саме японського виробництва. Отже, японці мають можливість автономізуватися від світової кризи, задовольняючись необхідним оптимумом, без жодних суспільних трагедій.

Пізніше цей методичний підхід було застосовано також в країнах Сканди-

**Землякові
на 85-річчя**

Він залишається в строю

Білан Микола із села Шняківка,
Чернігівщина – батьківський поріг,
І татова учительська домівка –
Її і досі він забути не зміг.

Випробувань в житті було багато:
Він мало не помер в голодомор,
Пізніше тата кинули за грати,
Фашистська окупація, терор.

Та гартувався в труднощах Микола:
Після війни, коли вже мир воскрес,
Він – бригадир, колгоспная контора
(Під наглядом НКВС).

А далі – і робота, і навчання
У Ніжині – знов гартувався тут
І до освіти прагнув надзвичайно,
Після війни вступивши в інститут.

Тут лекції і спорт, самодіяльність,
І драмгурток – все хлопець охопив,
Олімпіади, музика – все в радість,
Смак до життя юнак не загубив.

У Державтоінспекцію з дипломом
Потрапив працювати випускник.
З душою працював і став відомим,
Бо руки опускають ніде не звик.

Почесна грамота, як нагорода,
Його знайшла, а далі – в КДБ
Білан очолив транспортний підрозділ
І знову в праці не жалів себе.

І працював, не думав про медалі,
Та інвалідність – наслідок гіркий,
Тож демобілізація, надалі
Він – науковець. Довгії роки

Звання він носить генерал-майора
В козацькій війську. Тож серед людей.
Земляцтво Ніжинське скандує хором:
– Наш друже! Ви не схибили ніде!

Ми від душі сьогодні Вас вітаєм
І в ювілей присвяту Вам читаєм,
А з нами – все Чернігівське земляцтво,
Міцніє хай і далі наше братство!

Віолетта ДВОРЕЦЬКА,
заслужений учитель України

Відомо, що біографія поета в його віршах. Це підтверджує і творчість нашого ювіляра Анатолія Самойленка. Нещодавно широко відомий майстер слова став членом Національної спілки письменників України із чим ми всім земляцьким колективом його і вітаємо. А ще пропонуємо увазі читача низку нових віршів, узятих із майбутньої книги.

ВЕСНА

Поле, вкрите снігом, спочива,
І ногами часто йому сниться
Тепле літо, і густа пшениця
Колосками тягнеться в жива.
Ось зайчисько вискочив з ліска,
Лапками на полі розписався
В тому, що він з вітром зустрічався
Й той сказав, що вже весна близька.
А в долини бігли ручаї,
До ставків веселі поспішали
І весні дорогу розчищали,
Щоб верталась на поля, в гаї.
Сонце усміхнулось з вишини,
Розступились волохаті хмари
І над полем розлилися чари
Вдивовижу ніжної весни.

МОЯ ГОРДІСТЬ

Яка ж то красива моя Україна,
Такої у світі усьому нема.
Тут верби, тополі, червона калина,
Там поле пшеничне Дніпро обійма.
У вечір вливається місячне сяйво
І падає в срібло густої роси,
І обрій ранковий розгойдує майво,
До сині небес доповняє краси.
Від подиху вітру хвилюються трави,
Шепочуться тихо про літню красу,
Про те, що на них вже

чекають отави

І ширти пахучі їх в зиму знесуть.
Ось осінь врожайна іде в листопаді,
Несе оксамит у принишклі гаї,
Гаптує багаті святкові наряди,

Дарує надбання мистецькі свої.
Яка ж ти красива, моя Україно,
У райдужних стрічках,

немов молода,

Квітуєш, як вишня в саду білопінно
І гордість за тебе мене огорта.

З ВІРОЮ В ДОБРО

Чужого не брав, не беру і не братиму,
Бо щастя нікому чуже не дає.
Я краще своє від душі віддаватиму,
Нехай у добро переллється моє.

Я вірю, що зло добротою зігрється,
Вбере в себе краще, що є в доброти,
Від світла добра у минулім

розвіється,

Щоб тільки добром у майбутні іти.

РАНКОВА ПІСНЯ

Сонний вітер спіткнувся

об калину,

Промінь сонця упав на росу,
Соловейко на всю Україну
Заспівав про ранкову красу.

Хвилювання в душі забриніло
І наповнився радістю світ,
І життя моє птахом злетіло,
Вишивало мережива літ.

Тільки пісня дзвінка солов'їна
Піднімала до сонця мене.

О перлино, моя Україна,
Диво дивне моє неземне.

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним
комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення
України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594
Передплатний індекс 37630

Адреса редакції:
02660, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

**В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко,
Л.Н. Горlach (Коваленко),
А.Л. Курданов, Т.А. Літошко,
П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович,
Ю.А. Русанов, М.М. Ткач,
В.В. Пушкар'юв, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко.**

За достовірність фактів, точність імен та
прізвищ, географічних та історичних
реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Ганна Скрипка.**
Комп'ютерний набір **Ганна Скрипка.**

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко.**

Надруковано та зверстано на замовлення
товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві
у КП "Редакція журналу
"Дім, сад, город".
Тираж 1000.